

**Nederlands Congres
Schoolaanwezigheid**

Geïnspireerd aan de slag!

Welkom!

De aanpak van schoolaanwezigheid van wetenschap naar praktijk

16 & 17 november

**Nederlands Congres
Schoolaanwezigheid**

Geïnspireerd aan de slag!

Zicht op thuiszitters door zicht op aanwezigheid

Marga de Weerd, phd

Ik ben

Marga de Weerd m.deweerd@ingrado.nl
Projectleider data en onderzoek

Ingrado

Onze missie:

**Iedere jongere heeft
recht op ontwikkeling.**

Daar maken wij werk van!

Deze presentatie

Gaat over gegevens over
thuiszitters op landelijk niveau

Deze presentatie

- Korte geschiedenis van zicht op het aantal thuiszitters
- Hoe komen de landelijke cijfers tot stand
- De ontwikkeling van het aantal thuiszitters
- Kritiek op de cijfers
- Omvang geoorloofd en ongeoorloofd verzuim
- Focus van ongeoorloofde afwezigheid naar aanwezigheid

Korte geschiedenis zicht op thuiszitters

- 2008: op verzoek van ministerie van OCW onderzoek van Ingrado onder afdelingen leerplicht van gemeenten
 - Inschatting op basis van extrapolatie is dat er op jaarbasis 2000 tot 3100 nieuwe thuiszitters zijn. Uitgaande van 2500 nieuwe thuiszitters per jaar en herplaatsing na 4 maanden, kan als vuistregel worden gehanteerd dat op elk gegeven moment minimaal 800 leerlingen thuiszitten, met een piek rond de kerst- en zomervakantie.
 - 10% van de 852 thuiszitters hadden de basisschoolleeftijd, 90% was 13 jaar of ouder (50% is 16 of 17 jaar). Er zijn tweemaal zoveel jongens als meisjes onder de thuiszitters.
 - Bij veel leerlingen die thuiszitten is sprake van gedragsproblematiek en psychisch/psychiatrische problemen.

Korte geschiedenis zicht op thuiszitters

- Jaarlijks verzuimcijfers van gemeenten naar de Tweede kamer (vanaf 2014)
- Indicator voor succes van Passend onderwijs
- Ontwikkeling van het DUO verzuimloket

Hoe komen de landelijke cijfers tot stand?

Direct:

- Gemeenten
- Artikel 25 van de leerplichtwet

Hoe komen de landelijke cijfers tot stand?

Direct:

- Gemeenten
- Artikel 25 van de leerplichtwet

Indirect

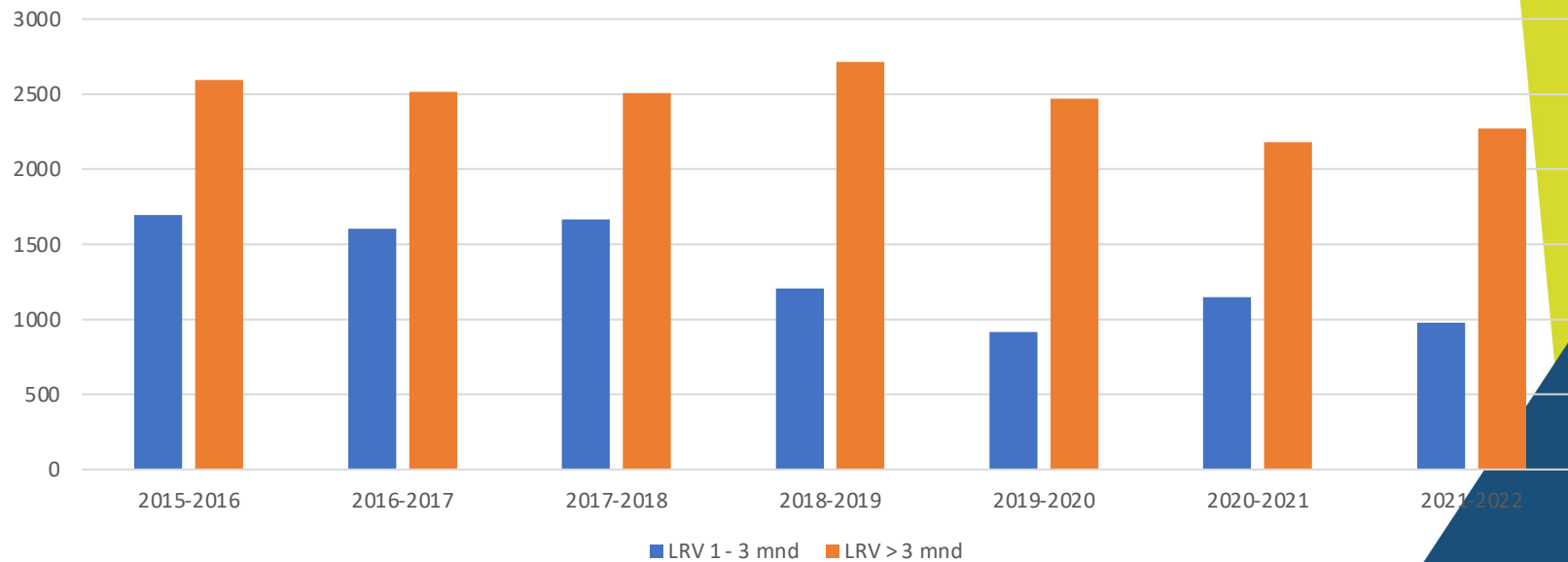
- Verzuimregistratie en verzuimmeldingen door scholen

Definitie van thuiszitters OCW

- Leer- en kwalificatieplichtige leerlingen
- Met absoluut verzuim = er is geen schoolinschrijving
- Of langdurig relatief verzuim = er is een schoolinschrijving maar de leerling is ten minste 4 aaneengesloten schoolweken afwezig
- Er is later een focus gekomen op jongeren die langer dan 3 maanden niet op school zijn.

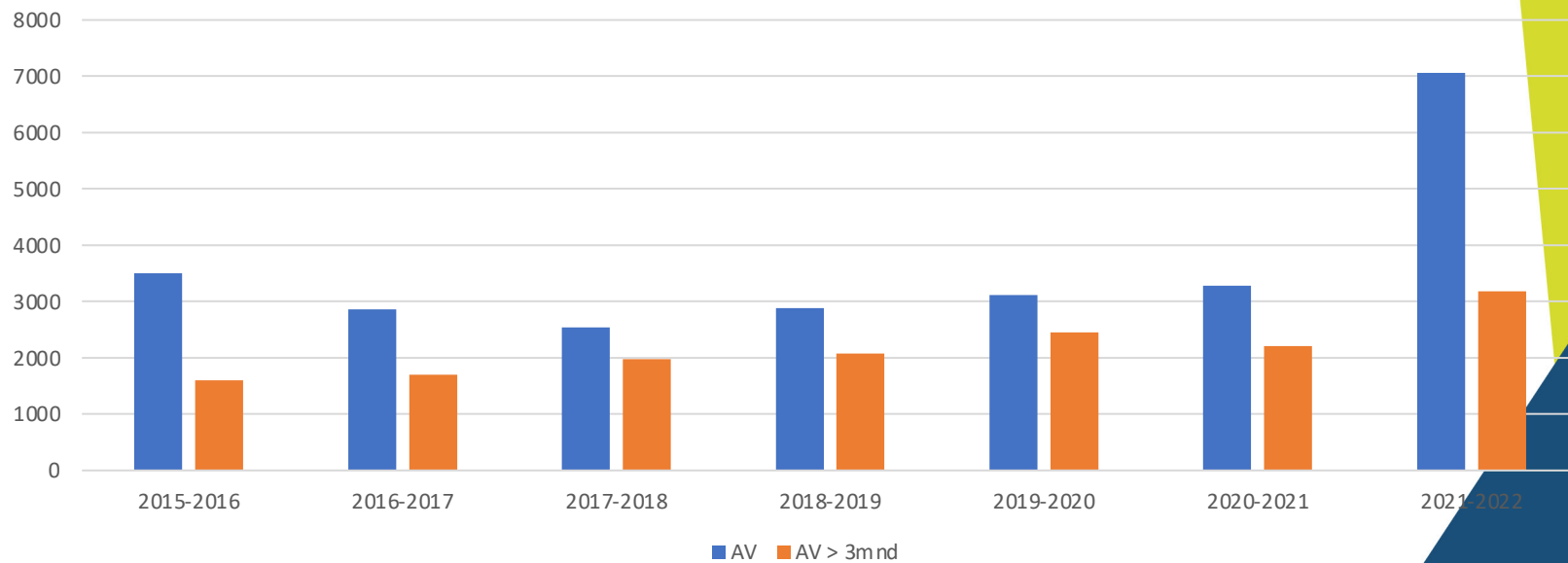
De landelijke cijfers

Langdurig relatief verzuim

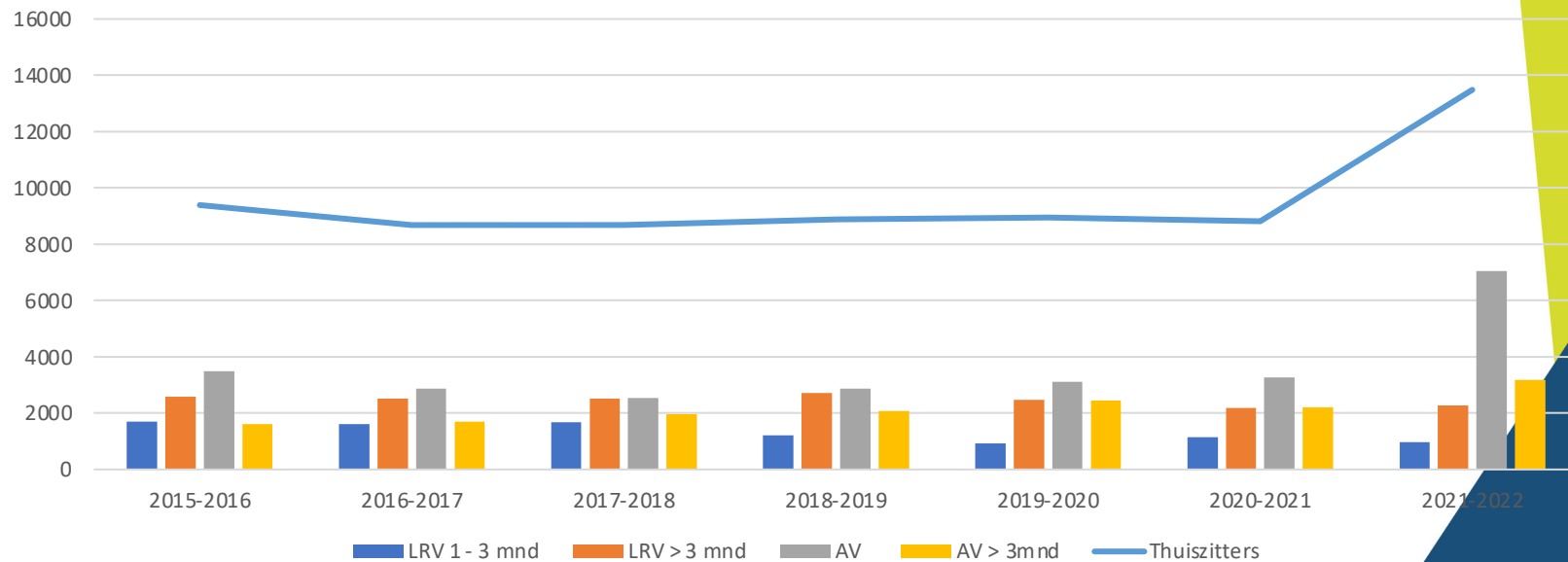
De landelijke cijfers

Absoluut verzuim

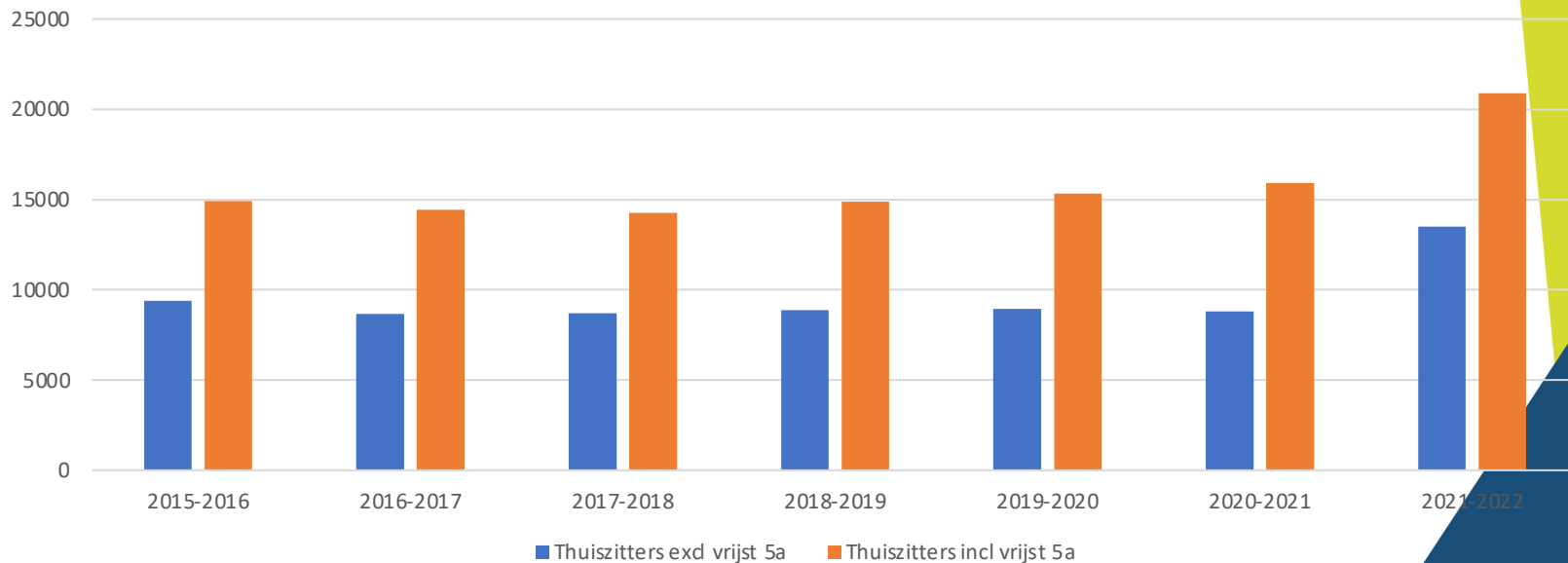
De landelijke cijfers

Thuiszitters

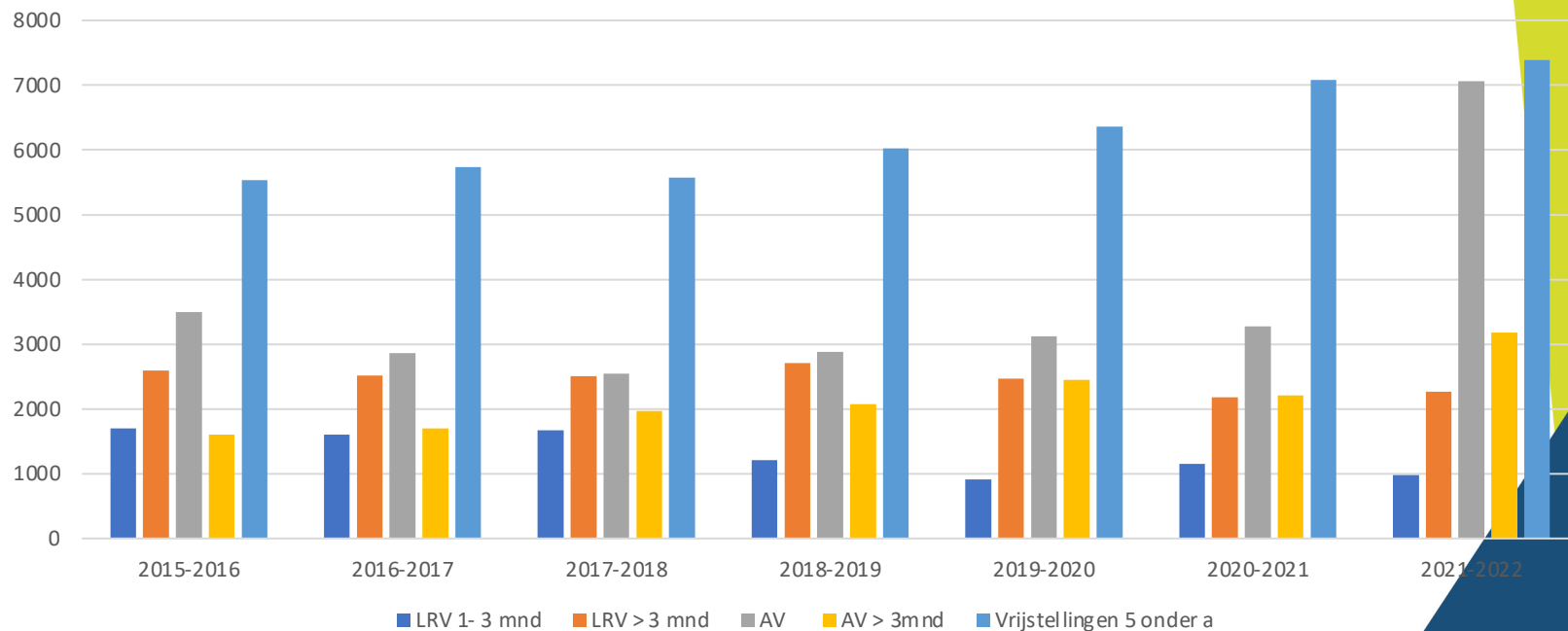

De landelijke cijfers uitgebreid

Thuiszitters ex- en inclusief vrijstelling 5a

De landelijke cijfers incl vrijstellingen 5a

Cijfers ter discussie – het proces

- **Verzuim (ongeoorloofd) wordt vaak te laat gemeld door scholen**

Komt keer op keer naar voren uit onderzoek naar thuiszitters

- **Cijfers van gemeenten komen niet op dezelfde manier tot stand**

Deels als gevolg van inrichting van werkprocessen

Deels bewust

Cijfers ter discussie – het proces

40% wijkt af van de DUO definitie van LRV omdat:

- Veel scholen LRV niet bij DUO melden
- Zorgen over leerlingen die geoorloofd afwezig zijn

<https://ingrado.nl/kennisbank/items/thuiszitters-covid-19-en-de-leerplichttelling-artikel-25>

Cijfers ter discussie – op basis uitgangspunten

- **Van SAS naar MAS** (strafrechtelijke naar methodische aanpak)

Zie bijvoorbeeld <https://ingrado.nl/kennisbank/items/de-mas-in-de-praktijk>

- **Van Leerplicht naar Leerrecht op onderwijs**

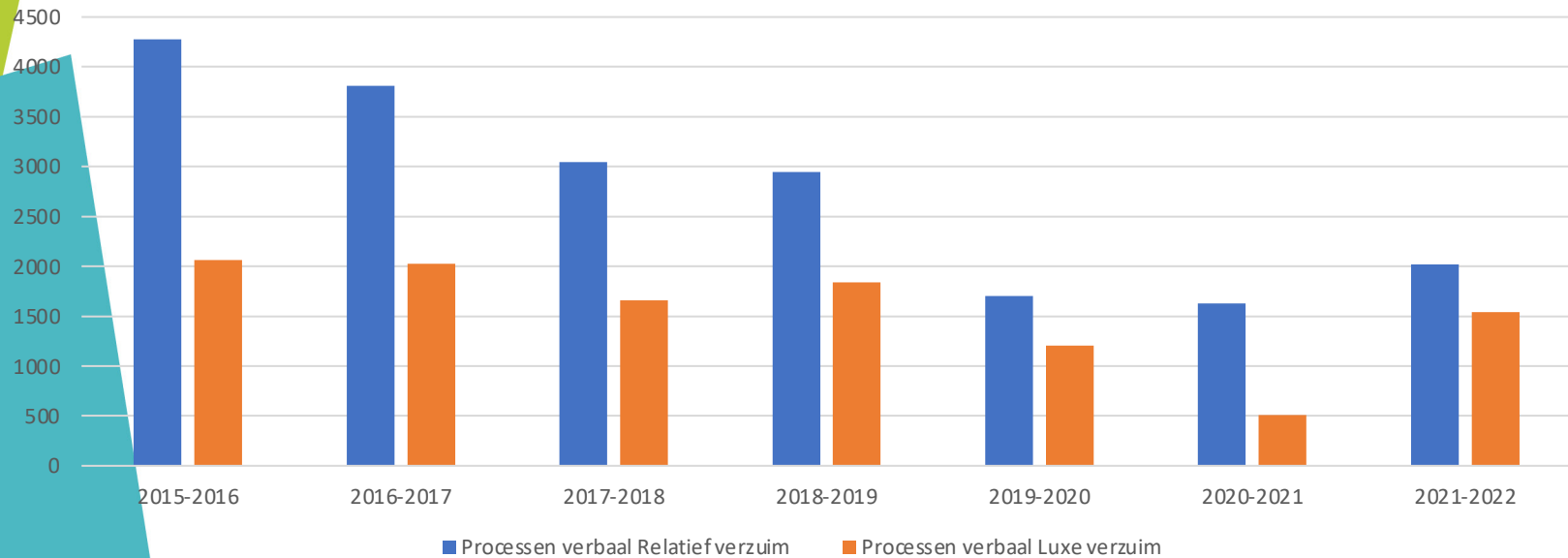
Zie bijvoorbeeld <https://ingrado.nl/kennisbank/items/leerrecht-anders-kijken-naar-schoolverzuim>

- **Kansengelijkheid**

Ook geoorloofde afwezigheid heeft negatief effect op kansen

Cijfers ter discussie: van sas naar mas

Processen verbaal

Omvang geoorloofd vs ongeoorloofd verzuim

Onderzoek naar Ziekteverzuim en kortdurend ongeoorloofd verzuim in het onderwijs (KBA Nijmegen, 2021)

- Verzuimproblematiek in po vo en mbo wordt sterk onderschat doordat patronen van verzuim niet goed in beeld zijn.
 - Scholen hebben de indruk dat ze de problematiek overzien maar dat is in werkelijkheid onvoldoende het geval
-

Omvang geoorloofd vs ongeoorloofd verzuim

Onderzoek Grip op geoorloofd verzuim (Kohnstamm instituut 2023)

Tabel 1 Cijfers ongeoorloofd/geoorloofd verzuim per type verzuim

Type verzuim	Ongeoorloofd		Geoorloofd	
	N	%	N	%
Niet beschreven	-	-	156.281	11
Medisch	-	-	914.140	67
School geïnitieerd	-	-	163.408	12
Straf	-	-	33.046	2
Privézaken	-	-	59.614	4
Pech	-	-	1.782	0
Schoolweigering	18	0	24.140	2
Spijbelen	95732	68	-	-
Te laat	44368	32	23.189	2
Totaal	140.118	100	1.373.065	100

Wetsvoorstel terugdringen verzuim

- meer duidelijkheid en eenduidigheid over registratie van geoorloofde afwezigheid
- daarmee inzicht in aan- en afwezigheid (ongeacht reden) op zowel schoolniveau als landelijk mogelijk

Aanwezigheid als uitgangspunt

- Geen onderscheid tussen geoorloofd en ongeoorloofd verzuim
- Beter zicht op kinderen die langdurig geen onderwijs volgen

**Nederlands Congres
Schoolaanwezigheid**

Geïnspireerd aan de slag!

Het Nederlandse Congres Schoolaanwezigheid is een initiatief van:

- Ingrado
- Het Nederlands Jeugdinstituut (NJI)
- Kennis Netwerk School Aanwezigheid (KNSA)
- Adviesraad Eigenwijsheid
- Onderwijsexpertisecentrum De Berkenschutse
- Het samenwerkingsverband VO Noord-Kennemerland
- Twentse Belofte